

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਟਾਈਮਜ਼

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ)

www.pardestimes.com

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਪਰਧਿਤ ma boli pardes

VOL-11 No. 258 November 23, 2016

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771

Ph510-516-3536

(Yuba City) 530-315-1020

ਰਣਜੀਤ ਕੰਡੋਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੋਜ਼ਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

'ਮੋਟਰ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ' ਦਸੰਬਰ 2 ਤੋਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ 'ਚ

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਮੋਟਰ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ' ਦਸੰਬਰ ਦੀ 2 ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ 'ਚ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ

ਫਿਲਮ ਸੀ 'ਨਸੀਬੋ' ਜੋ 1994-95 'ਚ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਗੀਤ

ਡਾਇਰੈਕਟ ਕਰਨ ਮਹਾਰੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ ਆਈ ਹੈ 'ਮੋਟਰ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ'। ਤੁਹਾਡੇ ਲਾਗੇ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ 'ਚ ਇਹ ਫਿਲਮ ਦਸੰਬਰ 2, ਦਿਨ ਸੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਅਦਾਕਾਰ ਹਨ। ਗਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੰਗੀ, ਸਰਦਾਰ ਸੇਹੀ, ਯੋਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਅਮਿਤੋਜ਼ ਮਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਖੁਦ ਅਮਿਤੋਜ਼ ਮਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਰਾਂਝੇ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਕਾਮਯਾਬੀ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮਿਤੋਜ਼ ਮਾਨ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾਂ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਹਿਹ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਗਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੰਗੀ, ਹੈਪੀ ਰਾਇਕੋਟੀ ਅਤੇ ਸੋਨੀਆ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲਾਕਾਰ ਯੋਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਸੇਹੀ ਅਤੇ ਹਰਸਰਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

9 ਕਲਚਰ ਐਂਟਰੋਪੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਅਮਿਤੋਜ਼ ਮਾਨ ਅਤੇ ਵਾਕਸ ਕਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਕੰਪੀਜ਼ੀਸ਼ਨ ਜੈਦੇਵ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੀਤ ਬੱਥੂ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਗਾਏ ਹਨ।

ਅਮਿਤੋਜ਼ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਮਿਤੋਜ਼ ਮਾਨ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਆਈ ਸੀ 'ਹਵਾਏ' 2001, ਕਾਫ਼ਿਲਾ (2005), ਹਾਣੀ (2010), ਗਦਰ (2015)।

ਪਰ ਅਮਿਤੋਜ਼ ਮਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ ਸਨ। 'ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਉਡ ਨੀ ਗਈਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈ ਗਏ ਕ'

ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਉਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸੰਗੀਤ 'ਚ ਬਣਾਏ ਗੀਤ ਸਨ। ਹੁਣ 4 ਫਿਲਮਾਂ

Life, Health, Travel, Medicare
 ਇਥਾਮਾ ਕੇਅਰ * ਕਵਰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ * ਮੈਡੀਕੇਅਰ
INDERJEET SINGH MANN
 CA Lic #0H82488
 551 N. Palora Ave., Suite B
 Yuba City, CA 95991

 blue cross of California logo
 Health Net logo
 UnitedHealthcare Anthem logo

ਇਥਾਮਾ ਕੇਅਰ
 ਐਨਰੋਲੈਂਟ ਥੁੱਲ੍ਹ ਗਈ ਹੈ

1-888-978-6522
www.punjabinsurance.com

Allstate
 You're in good hands.
Avninder Singh
 Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501
 Auto • Home • Life • Health • Business • Commercial
PH.(510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490

 30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

Joshi Law Firm
 Attorneys at Law ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ

www.joshilawfirm.com info@joshilawfirm.com

<small>ਇਮੀਗੇਸ਼ਨ</small>	<small>ਆਧਾਰ ਤੇ</small>	<small>ਪਟੀਸ਼ਨ</small>
<small>ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ</small>	<small>ਗਾਰੀਨ ਕਾਰਡ</small>	<small>ਬੱਚੇ ਦੀ</small>
<small>ਅਸਾਈਲਮ</small>	<small>ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ</small>	<small>ਕਸਟਡਾਨ</small>
<small>ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ</small>	<small>ਅਫ ਸਟੇਟਸ</small>	<small>ਭੰਡਾ ਜਾਂ ਖਰਚਾ</small>
<small>ਗਾਰੀਨ ਕਾਰਡ</small>	<small>ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ</small>	<small>ਵੰਚਿਅਂ ਲੱਗੀ ਖਰਚਾ</small>
<small>ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ</small>	<small>ਫੈਮਲੀ ਲਾਅ</small>	
<small>ਵਿਆਹ ਦੇ</small>	<small>ਤਲਾਕ ਦੀ</small>	

(559) 312-0083 (0) (888) 630-1230 (F)
516 W. SHAW AVE STE 200 FRESNO, CA 93704

FARMERS
 ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜ਼ਨਸ, ਲਾਈਫ਼ ਇੱਸ਼ੋਰੇਸ਼ ਸੰਗੋ ਭਾਅ ਉੱਤੇ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ
 ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੱਸ਼ੋਰੇਸ਼ ਕਰਵੇਂ ਲਈ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਓ
 + Auto + Home + Life + Umbrella
 + Business Work Comp.

Duabba Insurance Agency
 2450 Peralta Blvd Suite 203, Fremont, CA-94536
Ph. : (510) 797-7989
Fax : (510) 794-7398
Visit us@farmers.com

AUTOBAHN
 Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality
Baghel Singh Jaswal
 Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023
www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

See me today and get the discounts and service you deserve

Gurbinder S Mavi
 Insurance Lic# OF22244
 Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284
 988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

M&M and Associates
 Cell (408) 728-0795,
 Office: 510-796-2100
 Serving All Bay Area And Central Valley
 Working with Home Buyers & Seller
 Email: jlallria@c21mm.com

ਜਹਨੇਲ ਸਿੰਘ ਜਾਲ੍ਰੀਆ
 Broker Associate
 BRE #: 01440382

39180 Liberty St. Suite 205, Fremont, CA 94538

A-1 INTERIOR DECORATION INC.
BEST PRICES IN THE BAY AREA

- ◆ KITCHEN CABINETS
- ◆ GRANITE COUNTERTOPS
- ◆ SINKS & FAUCETS
- ◆ HARDWOOD & LAMINATE FLOORS
- ◆ DOORS AND WINDOWS
- ◆ REMODELING & NEW CONSTRUCTION

FREE ESTIMATES

CELL 510 565-6667 OFFICE 510 732-1555 FAX 510 732-0555

Visit our showroom NOW!!!

3165 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ
 ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਰਾਫ਼ਉਜ਼ੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,

ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ

ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ **ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ** **ਸੈਕਰਮੈਂਟ ਦਫਤਰ** **ਫੌਜ਼ਲੀ ਦਫਤਰ**

44790 S. Grimmer Blvd. # 204 Fremont, CA 94538
 510-657-6444

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372
 718-533-8444

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA 95691
 916-372-4448

4491 w. Shaw Ave # 300B Near Costco Fresno, CA 93722 phone 559-271-5511

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਲਾਹ ਮੰਗਾਣ ਲਈ ਕਹੇ ਯੋਜਾਬ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਸਮੱਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ 2004 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅੰਦਰ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਹੋ-ਹੱਲਾ ਮਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 22 ਜੁਲਾਈ 2004 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਸ ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਣਸੁਲੱਖੇ ਪੱਖ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਡਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪੰਡਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਮੁੜ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਡਰੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਹੀ ਇਤਿਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸ਼ਾਅਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉਤੇ ਵੀ ਠੋਸ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਉਸ ਪਰਿਕਲਪਤ ਸੁਆਲਾਂਹਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਮੁੜ ਸਲਾਹ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸਮੇਤ ਪੜ੍ਹਤਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ, 2004 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਵਾਂ ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹਨ? ਇਸ ਸੁਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਵਾਂ ਦਾ ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੇ ਸਾਲ 2004 ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਦਲੀਲ ਇੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਮੱਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ, 2004 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਵਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਵਾਂ ਦਾ ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਜਲ ਵਿਵਾਦ ਕਾਨੂੰਨ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 14
 ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ 1966 ਅਤੇ 24 ਮਾਰਚ
 1976 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ
 ਮੰਨਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਦੂਜਾ
 ਨੁਕਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ
 2004 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ

ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਜਲ ਵਿਵਾਦ ਕਾਨੂੰਨ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 14, ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ 1966 ਅਤੇ 24 ਮਾਰਚ 1976 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਾਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਇਤਿਰਾਜ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ
ਮੱਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਜਲ
ਵਿਵਾਦ ਕਾਨੂੰਨ 1956
ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਸ਼ਾਮਿਲ
ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ
ਅਨੁਛੇਦ 262 ਦੀ
ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-
ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਇਸ
ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ
ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਜਲ

ਵਿਵਾਦ ਕਾਨੂੰਨ 1956 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰਿਪੋਰਟੀਅਨ ਰਾਜਾਂ ਦਰਮਾਇਆਨ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਜਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 14 ਸਾਮਿਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟੀਅਨ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਜਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇਕ ਧਿਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦਲੀਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 78, ਆਂਧਰਾ ਸਟੇਟ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੀ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ 1966 ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਦਿਮਾਗੀ ਕਸਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਾਮਿਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ- ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੈਸੂਰ ਸਟੇਟ ਰਿਪੋਰਟੀਅਨ ਰਾਜ ਸਨ ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ,

ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦਾ ਰਿਪੋਰਟਿਅਨ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 2-ਮਾਰਚ 1976 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 78 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 78

ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਪਾਸੈਕਟ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਿਤਮ ਸਿੰਘ ਕੰਮੇਦਾਨ

ਮਿਲੀਅਨ ਏਕੜ ਛੁੱਟ (ਐਮ.ਏ.ਐਫ.) 29 ਜਨਵਰੀ 1955 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਸਲਾਹ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਤੀਜਾ ਠੁੱਕਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਗ ਪਾਣੀਆਂ ਸਬੰਧੀ 31 ਦਸੰਬਰ 1981 ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਦਰੋਂ ਹੋਰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਵੇ। ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਪੱਥ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ 31 ਦਸੰਬਰ 1981 ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਅ ਹੋਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 24 ਮਾਰਚ 1976 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧਿਤ ਰਾਜਾਂ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਕ ਦਾ ਵੀ ਵਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੰਦੜਾਵਣਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਿਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਖੁਦ-ਖੁਦ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਤਾਂ ਚੌਥਾ ਨੁਕਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀ ਪੰਜਾਬ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 15 ਜਨਵਰੀ 2002 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 4 ਜੂਨ 2006 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸੁਆਲ ਉੱਤੇ ਸਲਾਹ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਦਿਆਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਰਸਾਸਲ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੀ ਨੁਕਤੇ ਉੱਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਲਾਪਰਿਆਰ ਡੈਮ ਦੀ ਉਚਾਈ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਆਦਿ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡੈਮ ਦੀ ਉਚਾਈ 136 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 142 ਫੁੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੇਰਲਾ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦਿਆਂ 2006 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਲਾਪਰਿਆਰ ਡੈਮ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦਾ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵੱਖਰ ਕਰ ਦਿਗਾਰਾਵ ਹੈ।

ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਬਾਰੇ
 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਉੱਤੇ ਇੱਤੀ ਗਈ ਕੇਵਲ ਇੱਕੋ
 ਸਲਾਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਾਇ
 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ
 ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 31 ਦਸੰਬਰ 1981 ਦੇ
 ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਇੱਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਜਾਂ
 ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ
 ਇਹ ਸਲਾਹ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਚਾਰਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ
 (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਰ 22 ਤੋਂ)

ਕੀ ਨੈਟ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰਕ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 90 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਗਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੁੱਲ ਕਰੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸੌ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲਗਭਗ 86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. (ਸ਼ਕਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ) ਦਾ 12 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਨਗਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰੀਲ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦਾ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ ਤੋਂ 20 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਨਵਾਜ਼ੀ ਦੇ।

8 ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ
 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੇ ਕੇਮ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਦੇਸ਼
 ਵਿਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਿਊਸਟਾਈਰ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ
 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਥਾਤਨ ਲਈ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲ
 ਰਹੇ ਪੰਜ ਸੌ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨੋਟ ਕਾਨੁੰਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ
 ਬੰਦ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜੀਦੇ ਤੱਥ, ਬਦਲਣ
 ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ।
 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਤੇ ਪੂਰਵ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪੀ.
 ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਖਦਸਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੋਟ ਛਾਪਣ
 ਵਿਚ ਜੋ ਪੰਦਰਾ ਤੋਂ ਵੀਹੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਵੇਗਾ,
 ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕਦਮ ਤੋਂ ਅਗਰ ਉਨੀਂ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਕਰ
 ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਕਦਮ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਨੁਕਸਾਨ
 ਹੋਵੇ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਨੋਟ ਚਾਲ੍ਹ ਅਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 1935 ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1938 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੋਟ ਡਾਪਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸਨੂੰ 1946 ਵਿੱਚ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। 1954 ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ ਡਾਪੇ ਗਏ ਜੋ ਕਿ 1978 ਤੱਕ ਚੱਲੇ। 1978 ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤੱਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਰਾਰੀ ਦੇਸਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ 100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਨੋਟਾਂ ਭਾਵ 500, 1000, 5000 ਅਤੇ 10000 ਦੇ ਨੋਟ ਬੰਦ ਜਾਂ ਬੈਨ ਹੋਏ ਸੀ। ਨੋਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੰਤਰ ਓਦਿੰਦੀਂ ਵੀ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਕਿਹਾ

ਗਿਆ। ਸੰਨ 1987 ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ ਫਿਰ ਚਲਾਏ ਗਏ। ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪੇਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ 1000 ਦੇ ਨੋਟ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਲ੍ਹ ਹੋਏ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ 2005 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਧੇ 500 ਦੇ ਨੋਟ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਮੈਂਜੁਦਾ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਰਥ
ਵਿਵਸਥਾ ਤੇ, ਕਾਲੇ ਧਨ ਤੇ, ਭ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ, ਆਂਡਕਵਾਦ,
ਜਾਲੀ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਧੰਧੇ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਦੋਂ
ਤੱਕ ਪਵੇਗਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਝ ਕਹਿਣਾ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਹੀ

ਨੇਂ ਲੈ ਕੇ ਰਹਿਆ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਭ ਕਰਨੀ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ। ਕੀਨਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਦਿਖਾਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੇਂ ਪੰਜ ਮੌਅਤੇ ਨਵਾਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਨੋਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਨੋਟ ਨਵੇਂ ਮੁਹਾੰਦਰੇ ਨਾਲ ਵਪਸੀ ਕਰੇਗਾ। ਮੌਜੂਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਆਮ ਤਬਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸਾਮ ਤੱਕ ਬੈਕਾਂ ਆਦਿ ਅੱਗੇ ਲੱਗੀਆਂ ਲਈਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਤੱਤੀਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਲਈਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਉਚੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾ ਰੱਤਦਾ ਪੁੱਛਦਾ ਨਹੀਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ। ਸਮੱਚਾ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਲਈ

ਠਹਿਰ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਹਾਲੋਂ ਬੇਹਾਲ ਹਨ ਕਿਨੀਆਂ ਹੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਤੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਤਿਆਰੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਹਾਲੀ ਦੀ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧੋ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ 30 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਪੱਤਰ

ਪ੍ਰਾਤਿ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਸ਼ਕ ਇਹ ਕਦਮ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਥੱਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਤ ਨਿਰਪੱਥਤਾ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁਰੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਚੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਦਮ ਸੰਬੰਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਚੇਤਾ ਕਰ ਰਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਲਾਹਾ ਖੱਤ ਲਿਆ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਬੀਜੇ ਪੀ ਇਕਾਈ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿਚ 500 ਤੋਂ 1000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਕਰੋੜ ਨਗਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਖਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਜ 22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਮੌਦੀ ਨੇ ਵਡੋਦਰਾ (ਗੁਜਰਾਤ) ਵਿਚ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 500 ਤੋਂ 1000 ਦੇ ਨੋਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਨੂੰ ਐਨਿਕ ਜਾਗਰਣ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਣ ਤੇ ਰੋਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੋਟ ਬਦਲਾਉਣ ਲਈ ਲੱਗੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਕਵਾਲ

ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ
91-92560-66000

91-92560-66000

ਕੈਲੋਫਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਦੀ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਅਮ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ

ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ- 22 ਨਵੰਬਰ 2016 ਦਿਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਦੀ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ 7 ਵਜੇ ਆਰੰਭ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਦੀ ਮੇਅਰ ਕਾਰਲ ਡੁਰਟਾਂ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਤੋਂ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਅਮ ਦਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੰਜ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। 31 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਨੂੰ ਇੰਦਰਾਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਕ ਗਿਣੀ-ਮਿੱਥੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਕਤਲੇਅਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਟਾਇਰ ਪਾ ਕੇ ਸਾਡਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇੱਜਤਾਂ ਲੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੈਸਟ ਬੰਗਲ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਿਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪਿੰਡ ਹੋਂਦ ਚਿਲ੍ਹੜੀ ਇਸ ਦੀ ਜਿਊਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਹਿਸ਼ੀ ਭੀਤ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਕਤਲੇਅਮ ਕੀਤਾ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਪਾਵਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕੀਤੇ।

ਨਵੰਬਰ 1984 ਅੱਜ ਤੋਂ 32 ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬੰਮ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਕ ਘੱਟ

ਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਦੀ ਇਕ ਗਿਣੀ-ਮਿੱਥੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਨਸਲਕੁਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ, ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਅਤੇ ਦਰੰਦਰਗੀ ਭਰੀ ਘਟਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੰਬ ਜਾਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹ ਭਿਆਨਕ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਕਤਲੇਅਮ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ 'ਤੇ ਹੰਚਾਇਆ, ਉਹ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕੰਬ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ ਦਾ ਸੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਕਾਂਡ ਨੇ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੰਜੋੜਿਆ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਅਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਖਮ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਸੂਰ ਬਣ ਕੇ ਰਿਸਦੇ ਹਨ, ਇਨਸਾਫ਼ ਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਆਸੀਂ ਆਪਣਾ ਦਰਦ ਪਿਛਲੇ 32 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਰੱਖਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਤਲੇਅਮ ਕਰਨਾ

ਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 1091 18 ਯੂ. ਐਸ. ਸੀ. ਐਕਟ 2007 ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਦੀ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਹੰਦਾਏ ਹੋਏ ਦਰਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰੇਜ਼ੀਡੰਟ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭੇਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿਰਤਤ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੌਮ ਨਾਲ ਹੋਏ ਧੱਕੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੱਖ ਵਾਲੀਆ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ 1984 ਦੇ ਇੰਲੀ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਅਮ ਦਾ ਦਰਦ ਹੰਦਾਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੱਦ ਬੀਤੀ ਸੁਣਾਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ, ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਰਬਜਿੰਦ ਕੌਰ ਚੀਮਾ, ਰਾਜ ਸਿੱਖ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੱਖ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸ. ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੱਖ ਸਾਹੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਦੀ ਮੇਅਰ, ਸਾਰੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਮਹੇਸੂਸਿਦਰ ਸਿੱਖ ਨਿਹਾਲ ਸਿੱਖ ਵਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਮੋਹਾ— ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਅੱਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਬਾਘ ਪੁਰਾਣਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮਹੇਸੂਸਿਦਰ ਸਿੱਖ ਨਿਹਾਲ ਸਿੱਖ ਵਾਲਾ ਨੇ ਅੱਜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਸੀਬ ਬਾਵਾ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਚੋਣਵੇਂ ਪੱਤਰਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹੇਸੂਸਿਦਰ ਸਿੱਖ ਨਿਹਾਲ ਸਿੱਖ ਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 2012 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੇਂਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸੇਤੂ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਕਿ ਮੇਰੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਰੋਸ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੇ 5 ਸਾਲ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਾਂਗ ਟਿਕਟ ਕੱਟਣਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਗਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਮਹੇਸੂਸਿਦਰ ਸਿੱਖ ਨਿਹਾਲ ਸਿੱਖ ਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਮੇਹਣ ਲਾਲ ਰਾਮਪੁਰਾ ਛੁਲ, ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨਿਹਾਲ ਸਿੱਖ ਵਾਲਾ ਤੇ ਇਕ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਆਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਗਇਮ ਪੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨਤੀਜੇ

ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਿਕਟ ਕੱਟਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਮੇਰੀ ਫਿਤਰਤ ਨਹੀਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 4-5 ਦਿਨ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਹ ਵਿਧਾਇਕ ਪਦ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਤੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੈਸਲੇ ਅੱਗੇ ਉਹ ਸਿਰ ਛੁਕਾਉਣਗੇ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਤੋਰੀ

ਪੁਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ

ਅਸਰ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਬੁਢਾਪੇ 'ਚ ਜਵਾਨੀ ਮਾਣੋ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਅੱਜ ਕਲੁਕ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੇੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਤਰ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਲ-ਬਦਲੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਹੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲੜਾਈ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਪਣਾ ਉਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਵਾਰਥ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਲੀਡਰ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਕੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜਿਹਨਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਹਿਮ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪਾਲ ਬਦਲਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਬਦਲ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਪੈ ਕੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਚੋਣ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਉਹ ਗੁਣਗਾਨ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਹ ਕਦੀ ਝੁਠੀ ਸਹੁੰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਖਾਦੇ ਸਨ, ਅਜ ਉਸੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਲਾਈ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਿਹਨਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅਜ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸਵਾਗਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਹੀ ਇਸ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਖੇਡ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵੀ ਦੁਚਿੱਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕੀ ਸ਼ਸ਼ੋਧੇ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਸੋਚਣ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾ ਨੂੰ ਘੋਰਾਬੰਦੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆਏ ਲੀਡਰ ਬਹੁਤ ਸਾਫ਼ ਅਕਸ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਡ੍ਰਗਸ, ਸ਼ਰਾਬ ਮਾਫ਼ੀਆ ਜਾਂਫਿਰ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਆਦਿ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਘੇਰਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਗੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਹੁਣ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਘੱਟ ਜਾਂ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਿਹਰਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਪਰ ਦੋਸ਼-ਪ੍ਰਤੀਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲ ਬਦਲੁਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਸ਼ਟੀ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਰਖਦਾ ਹੈ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Ph : 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Pardes Times (2nd office)
Ranjit Kandola ,Managing Editor
530-315-1020, email-Kandola@macloans.net

Buta Ram Joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Web designed www.pardestimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਨਵੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਭਾਰਤੀ

ਬਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਲੈਕ ਮਨੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਧਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵੀ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਰਗਾ ਆਰਥਿਕ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਲਦੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਛਾਉਣ ਵਿਚ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੈਕਾਂ ਤੋਂ ਸੀਮਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਕੈਸ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਆਹ-ਸਾਈਆਂ, ਮਕਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਿਆਂ, ਲਿਮਟ ਜ਼ਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੈਸਾ ਜ਼ਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਕਦਾਵਾਉਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 1000 ਅਤੇ 500 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਤਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੇਵਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਦੇਜ਼ਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਝ ਸਕੀਮਾਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕੀ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਲੈਕ ਮਨੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਧਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵੀ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੈਸਾ ਜ਼ਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਕਦਾਵਾਉਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 1000 ਅਤੇ 500 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਤਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੇਵਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਦੇਜ਼ਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਝ ਸਕੀਮਾਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕੀ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਲੈਕ ਮਨੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਧਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵੀ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੈਸਾ ਜ਼ਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਕਦਾਵਾਉਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 1000 ਅਤੇ 500 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਤਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੇਵਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਦੇਜ਼ਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਝ ਸਕੀਮਾਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕੀ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਐਡਰੈਸ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪਤੇ ਦੀ ਸੈਲਫ ਅਟੈਸਟਡ ਕਾਪੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੇਕਰ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਵੋਟਰ ਆਈ-ਕਾਰਡ, ਡਾਈਵਿੰਗ ਲਾਈਸੈਸ, ਪੈਨ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਮਨੋਰੋਗ ਕਾਰਡ ਤੋਂ ਵੀ ਖਾਤ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖਾਤੇ ਜੀਰੋ ਬੈਲੈਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਚੈਕ ਬੈਂਕ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮਿਨੀਮਾਂ ਬੈਲੈਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸ

ਨੋਟਬੰਦੀ ਦਾ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ- ਲੀਹੋ ਲੱਖੀ ਯੋਡੁ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ

ਬਠਿੰਡਾ- ਭਾਰਤੀ ਚਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ 14 ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਆਏਸ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਤਾਂ ਧਾਰਕਾਂ ਪਾਸੋਂ 1000 ਤੋਂ 500 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੋਟ ਆਪਣੇ ਖਾਤਿਆਂ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਕਤ ਨੋਟ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੋਕ ਕਾਰਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਲੀਹੋ ਲਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦਾ ਇਹ ਤੁਗਲਕੀ ਹੁਕਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਸਾਈ ਦਾ ਮੌਸਮ ਜੋਬਨ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ 75 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਕਣਕ ਤੇ ਹਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਣ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਛੱਨੇ ਅਤੇ ਕਾਹਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਕਤ ਫਸਲੇ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਸਾਈ ਦਾ 15 ਫੀਸਦੀ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਜਦੋਕਿ 30 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ 75 ਤੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਸਾਈ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਝੋਣੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਬਿਸਾਈ ਆਤੂਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਨਕਦੀ ਦੀ ਆਟ ਕਾਰਣ ਆਤੂਤੀਏ ਵੀ ਹੱਥ ਘੁਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਲੋੜ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ 14 ਨਵੰਬਰ 2016 ਦੇ ਆਏਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤਬਦੀਲ ਦੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ 'ਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੈਨੈਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੋਂ 13 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਆਪਣੇ ਖਾਤਾਂ ਧਾਰਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਨੋਟ ਲੈ ਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਂਗ ਨੋਟ ਤਬਦੀਲ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪਰ 14 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ

ਕੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਤੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ 'ਚੋ ਧੇਸੇ ਨਹੀਂ ਕਢਵਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਦ ਨੋਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ 80 ਫੀਸਦੀ ਖਾਤੇਦਾਰ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਲੀਹੋ ਲਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦਾ ਇਹ ਤੁਗਲਕੀ ਹੁਕਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਸਾਈ ਦਾ ਮੌਸਮ ਜੋਬਨ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ 75 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਕਣਕ ਤੇ ਹਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਣ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਛੱਨੇ ਅਤੇ ਕਾਹਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੇਣ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਦੀ

ਸਾਖ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਧੱਕਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਲਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਣ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਨਹੀਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ। ਵਿਆਹ ਸਾਦੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਬਿਸਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਫਸਲੇ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਝੋਣੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਬਿਸਾਈ ਆਤੂਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਨਕਦੀ ਦੀ ਆਟ ਕਾਰਣ ਆਤੂਤੀਏ ਵੀ ਹੱਥ ਘੁਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਲੋੜ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ 14 ਨਵੰਬਰ 2016 ਦੇ ਆਏਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤਬਦੀਲ ਦੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ 'ਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੈਨੈਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੋਂ 13 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਲੋੜ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ 14 ਨਵੰਬਰ 2016 ਦੇ ਆਏਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤਬਦੀਲ ਦੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ 'ਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੈਨੈਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੋਂ 13 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਲੋੜ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ 14 ਨਵੰਬਰ 2016 ਦੇ ਆਏਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤਬਦੀਲ ਦੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ 'ਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੈਨੈਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੋਂ 13 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਲੋੜ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ 14 ਨਵੰਬਰ 2016 ਦੇ ਆਏਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤਬਦੀਲ ਦੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ 'ਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੈਨੈਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੋਂ 13 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਲੋੜ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ 14 ਨਵੰਬਰ 2016 ਦੇ ਆਏਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤਬਦੀਲ ਦੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ 'ਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੈਨੈਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੋਂ 13 ਨਵੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਲੋੜ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ 14 ਨਵੰਬਰ 2016 ਦੇ ਆਏਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਜ

‘ਮੇਰੇ ਰੀਪ ਹੈਂਡੇ’ ਪ੍ਰਸਤਰ ਵਿਚੋਂ

ਸਾਡੇ ਅਸੂਲ

ਸਾਡੇ ਨੇਮ, ਸਿਧਾਂਤ, ਅਸੂਲ, ਵਿਧੀ, ਵਿਵਸਥਾ, ਗੀਤੀ, ਮਰਿਆਦਾ, ਪਦਵੀ, ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੋਚਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਅਕਤਿਤ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਤ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਸੂਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਲਜਬਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਸਮਝ ਲਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਸੂਲ ਤੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਤ ਦੀ ਧੂਰ ਦਰਗਾਹ 'ਚੋਂ ਉਪਜਦੇ ਹਨ। ਸਹੀ ਉਪਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵੀ। ਖੇਤੀ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਫਸਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਵਧੀਆ ਫਸਲ ਹੈ। ਫਸਲ ਦੀ ਕਾਮਾਈ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਲੋਕ ਵੀ ਉਸਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਖੇਤੀ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੋਵੇ, ਫਸਲ ਬਾਤੀ ਨਿਕਮੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਚਣਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੈ, ਘਾਟਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਐਸੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਿਫਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਟਿੱਚਰਾਂ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਰਨਾ। ਸਾਡੇ ਅਸੂਲ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ, ਉਹ ਅਸੂਲ ਜੇ ਵਧੀਆ ਹੋਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਿਫਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਘਟੀਆ ਅਸੂਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਹੀ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਕਿਸੇ ਬਹੁਤ ਤਕਤੇ ਪਰ ਗਲਤ ਨਿਰਸਾਨ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਰਹੇ ਕੋਈ ਲੋਕਿਨ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਭਿਆਲੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤੰਮੇਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਸਦੇ ਵਰਗ ਹੀ ਕੋਈ ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਖੱਤਾਂ ਵਾਲੇ ਪੰਡੀ ਇਕੱਠੇ ਉਡ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਹੀ ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ ਆਸੀਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਸਾਡੇ ਅਸੂਲ ਵਧੀਆ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਵੀ ਆਸਾਨ ਹੈ।

ਅਸੂਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ। ਅਸੂਲ ਕਿਸੇ

ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਸੂਲ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾ ਨਰਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੂਲ ਤਾਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਇਕੋ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦੀ ਅੱਖ ਇਕ ਹੈ ਦੂਜੀ ਅੱਖ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਕਰੇ ਮੌਂ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕੋ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਦੇਖਣ-ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਬੁਬਸੂਰਤ ਲੜਕੀ ਵੱਲ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨਿਹਾਇਤ ਬੁਬਸੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਾਂ ਹੀ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਖੇਗਾ। ਕੋਈ ਭੈਣ ਕਰੇਗਾ, ਕੋਈ ਯੀ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਲਾਂ ਵੀ ਸਿੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ— ਆਹਾ! ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਤੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ! ਸੋ ਦੇਖਣ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਬੁਬਸੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ। ਸਹੀ ਅਸੂਲ, ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੀਗੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੂਲ ਵਿਚ ਮਰਿਆਦਾ ਹੀ ਅਸੂਲ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਮਰਿਆਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਤੁਰੀ। ਇਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਰਿਆਦਾ ਪ੍ਰਗਸਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਸੂਲ ਕਦੇ ਸਾਨੂੰ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਸੂਲ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਅਸੂਲ, ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦੁਨੀਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੁਖਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਿਧਾਂਤ ਕਦੇ ਮਰਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਕਰਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਰਤਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਆਦਮੀ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ, ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਵਾ ਵੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਦੇਖ ਸਕਦਾ। ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਝਟਕੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਝਟਕੇ ਧਰਤੀ

ਹਿਲਾ ਸਕਦੇ ਪਰ ਜਿਹਨਾਂ ਅਸੂਲਾਂ 'ਤੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਧਰਮ ਧਰਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਹਿਲਾਇਆਂ ਨਹੀਂ ਹਿੱਲਦੇ। ਮਰਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸੋਤਮ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਸ ਸਿਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ, ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਲਛਮਣ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਲੰਘਣ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਜੇ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਰਿਆਦਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੱਤਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਅਸੂਲ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੱਤਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਅਸੂਲ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਰ ਵੀ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਿਧਾਂਤ ਤਾਂ ਗਹਿਰੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਦੇ ਤਲ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁਝ ਲੁਕਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ। ਅਸੂਲ ਤਾਂ ਬੱਸ ਆਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੂਲਾਂ ਵਿਚ ਜੀਵਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਤਹਿਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਧਾਂਤ ਤਾਂ ਮੁਢਲੀ ਸਚਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਚਾਈ ਦਾ ਮੌਦੂ ਹੋਂਦੇ ਹਨ। ਬੁਝੀਆਂ ਦੀ ਗੁਰੂ ਵਧੀਆ ਅਸੂਲਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਦੂ ਹੋਂਦੇ ਲੰਘਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਬਾਲੂ ਰੋਤ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਕਿਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਟਿਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਤੱਤਕੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸੂਲ ਹੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸਚਾਈ ਕਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ, ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਅਸੂਲ ਦਾ ਫਰੇਮ ਅਸੂਲਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅੱਖਾਂ ਹੀ ਕੱਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੀਵਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਜੋਤਾ ਜਾਮਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਅਸੂਲ ਵੱਡੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਸਾਨ ਦੇ ਅਸੂਲ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਵੀ ਲੰਬੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਲਿਜਾ ਦੇ ਦੇਖੀਏ, ਚੰਗੇ ਅਸੂਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੋਕ ਚੰਗਾ ਕਰਿੰਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਰਾਵਣ ਵਰਗੇ ਮੁਰਖ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵਧੀਆ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਰ ਵਾਰ ਜੀਅ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪੁੱਗ ਵਿਚ ਹਰ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਹਰ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਹਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਸੱਚੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਲੋਕ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਸੂਲਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ। ਕਿਨਾ ਕੁ ਦੂਰ ਚੱਲ

ਸਕਦੇ ਹਨ, ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਤਾਂ ਅਸੀਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਛਿੰਨ ਭੰਗਰੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦਾ ਰੌਲਾ ਗੋਲਾ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨ ਵਿਚ

ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਝੂਠੀਆਂ ਤੇ ਕੱਚੀਆਂ ਇਟਿਟਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਵਿਦਿਤਾਂ, ਸਾਡਾ ਸਚਾਈ ਵੱਲ, ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਦੂ ਹੋਂਦੇ ਲੰਘਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਬਾਲੂ ਰੋਤ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਕਿਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਟਿਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਤੱਤਕੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸੂਲ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਅਸੂਲਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਅਸੂਲ ਅਪਣਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਿਸਹੋਰੇ ਵੱਡੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਰਬ ਗਿਆਤਾ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ, ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਿਚ, ਸਹੀ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ, ਆਪਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਚਮਕ ਦਮਕ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਕਤੀਵਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੋਚ ਬਾਕੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਠੋਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲਿਤਾਤੇ ਹੋਏ ਆਦਮੀ ਦੇ ਅਸੂਲ ਗੁਰੂ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਅਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਚਮਕ ਦਮਕ ਵੀ ਕ

ਸਰਾਭਾ ਕਿਥੇ ਰਹਿ ਗਿਆ

ਬਾਰਤ ਦੇਸ਼ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਅੰਗਰੋਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਗਣਤੰਤਰ ਬਣਿਆ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੁ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਨੂੰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਗੀਤ ਸੁਣ-ਪੱਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ----

ਦੇ ਦੀ ਹਮੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਿਨਾ ਖੜਗ ਬਿਨਾ ਢਾਲ, ਸਾਬਰਮਤੀ ਕੇ ਸੰਤ ਤੂਨੇ ਕਰ ਦੀਆ ਕਮਾਲ,

ਵਾਹ ਰੇ ਫ਼ਰੀ ਖਬ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਈ, ਚੁਟਕੀ ਮੈਂ ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਕੇ ਦੀਆ ਦੇਸ਼ ਸੇ ਨਿਕਾਲ, ਸਾਬਰਮਤੀ ਕੇ ਸੰਤ ਤੂਨੇ ਕਰ ਦੀਆ ਕਮਾਲ।

ਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਨੂੰ ਅੰਗਰੋਜ਼ਾਂ ਨੇ ਚੁਟਕੀ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਸੀ? ਜਾਂ ਇਸ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਤੋਨ ਲਈ ਕਿਤਨੀਆਂ ਜਾਨਾ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤਾਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਰਪੁਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਗੜੀ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਰੋਲ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਗਦਰ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਕੱਠਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਪੈਂਡਲਿਟ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੰਮਾਂ, ਹਕਿਆਰ ਬੰਦ ਘੋਲ ਰਾਹੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬ ਲਈ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਭੇਜਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਕੀਤੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਘੋਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੇਤਾ ਸੁਭਾਸ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਛੁਟਿਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਲਾ ਲਜ਼ਾਪੁਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਵੀ ਘਟ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਵਲੋਂ ਗਾਇਆ ਇਹ ਗੀਤ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਹਨ--- ਦਾਹਵਿਆ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆ ਗਿਆ, ਸਰਾਭਾ ਕਿਥੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਸਾਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਲਾ ਗਾਂਧੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਗਿਆ, ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਗਦਰ ਭੁਲਾਵਾਂ ਮੈਂ ਝੁਠੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉਤੇ ---

ਸਰਦਾਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੇ ਸੀ ਕਿ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਗੀਤ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਆਏ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਪਰ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਅਸੀਂ ਸਰਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪੁਸਤਕ ਦੇਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਸਰਦਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਚੇਤਨ ਤੌਰ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਚੇਤ, ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ

ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਠ ਬੈਠ ਕੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਰਾਭਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲਧਿਆਣਾ ਅੰਦਰ ਸਰਦਾਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁਝ ਵਿਚੋਂ 24 ਮਈ 1896 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਲ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਸ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਲ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕਲਾ ਛੱਡ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੀ ਦੌੜ ਭਾਲ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਆਦਿ ਦਾ ਭਾਰ ਦਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੌਦਿਆਂ ਉਪਰ ਚੁਕਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਚਾ ਅਫਸਰ ਬਣਿਆ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਗਿਆ। ਮੁਦਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਅੱਠੀਵੀ ਅਤੇ ਨੌਵੀ ਕਲਾਸ ਮਾਲਵਾ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤੀਜਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਜਿਥੇ ਰਹਿ ਉਸ ਨੇ ਦਸਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1912 ਵਿਚ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ

ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਸਾਨਫਰਮਿਸਕੋ ਵਿਖੇ ਬਰਕਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕਮਿਸਟਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ।

ਤੇਜ਼ ਬਧੀ ਬ੍ਰਲੰਦ ਹੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਿੰਡ ਇਕਾਦੇ ਵਾਲਾ ਸਰਾਭਾ ਇੱਕ ਨਿੱਡਰ ਨੌਜ਼ਾਨ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਰਨਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਰਕਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਾਂ ਦੀ ਬਾਹ ਉਪਰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਜਖਮ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸ ਉਪਰ ਪੱਟੀ ਕਰਵਾਣ ਲਈ ਭਾਲੀ ਭੇਜ ਗਏ।

ਜੋ ਭਾਲੀ ਭੇਜ ਗਏ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕੇ ਹੁਣ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮੌਕਾ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਜ ਇਲਾਜ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਵਡਨ ਵਲ ਚਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਰਦਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਕੋਲੰਬੋ

ਬੰਦਰਗਾਹ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁੱਜਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਦਰੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਹੀ ਫੜ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਉਥੇ ਪੁੱਜ ਉਸ ਨੇ ਰਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਾਧ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਗਵਾਤ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜੋਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਗਿਆ। ਰੁਧੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਘੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਵਾਂ ਤੇ ਭਾਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ, ਡਾਕਖਾਨੇ ਜਾਂ ਅੰਗਰੋਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਟਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਟੀਮ ਦਾ ਮੁਖੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇੱਕ ਘਰ ਡਾਕ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਟੀਮ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਇਕ ਜੁਆਨ ਲਤਕੀ ਦਾ ਹੱਥ ਗਲਤ ਨੀਤ ਨਾਲ ਫੜ ਲਿਆ। ਲਤਕੀ ਵਲ ਰੋਲ ਪਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਟ ਵਿਚ ਹੀ ਉਥੇ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਿਸਤੌਲ ਉਸ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਰ ਤਾਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵਾਲੇ ਕੋਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਵਾਈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ

ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬੜੀ ਔਖੀ, ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇਰ ਸੁਖਲੀਆਂ ਨੇ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਖ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲੀਆਂ ਨੇ।

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਇਕਾਦੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਸਭਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਗਦਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਦਰ ਦੀ ਗੰਜ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪ ਦਿਤੀ। ਜਿਸ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨਾਲ ਖੂਬ ਨਿਭਾਇਆ। ਜੱਦੋਂ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਵੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਜਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹਵਾਈ ਜਹਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿੱਖਲਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੂੰ ਉਹ ਸਿੱਖਲਈ ਲੈਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਹ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿੱਖਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੜਕੀ ਦੀ ਮਾਵਲੋਂ ਡਿਨਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਉਪਰ ਕਾਫ਼ੀ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਡਾਕਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਅੰਤਰ ਨੇ ਬੋਡੇ

ਜਿਹੇ ਪੈਸੇ ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੌਜਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਤਨੇ ਉਚੇ ਸੁਚੇ ਇਖਲਾਕ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਸੀ। ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਨ ਲਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੌਜਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਤਨੇ ਉਚੇ ਸੁਚੇ

ਨਵੰਬਰ, ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਮੁੜ ਆਇਆ ਜੇ!

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀ'

ਬਤੀ ਵਰੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੇ ਦੁਖਦਾਈ ਕਾਂਡ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਲੈ ਕੇ ਨਵੰਬਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਮੁੜ ਆ ਗਿਆ! 1984 ਦੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਚੰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਲਾ ਕਾਂਡ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਸੁਣ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਸਰਮ ਤੇ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਅਪਣਾ ਸਿਰ ਢੁਕਾ ਲੈਣ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਗਲ ਇਥੋਂ ਸੁਰੂ ਹੋਈ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸੁਰਖਿਆ ਗਾਰਡਾਂ, ਜੋ ਬਦਰਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਸਨ, ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਤਿਆ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਸਮੁੱਚੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਪੁਰ ਕਾਬਜ਼ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ, ਕਾਂਗ੍ਰਸ ਦੀ ਸੱਤਾ ਸੀ, ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਂ ਨੂੰ ਲੁਟਣ ਅਤੇ ਸਾਡਨ ਇੱਕ ਨਾ ਮੁਕਣ ਵਾਲਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸਨੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤਾਂ ਰੁਕਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਤਕ ਨਾ ਲਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਛੁਟ-ਪੁਟ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਦਿਨ ਦੀਵੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਖੂਨ-ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਬਾਣੀਆਂ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਂ ਲੁਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਬਸਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਭ-ਕੁਝ ਲੁਟਦਾ, ਬਰਬਾਦ ਤੇ ਤਬਾਹ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖਦੇ, ਖੂਨ ਦੇ ਅਥਰੂ ਵਹਾਂਦੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਉਂ ਜਾਪਾਨ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤੇ-ਕ ਲਈ ਜੰਗਲ-ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੁਟੇਰੇ ਤੇ ਕਾਤਲ ਹਰਲ-ਹਰਲ ਕਰਦੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਕੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਧ, ਤਤ੍ਵ ਰਹੇ ਤੇ ਚੀਖਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਭੰਗੇ ਪਾਣ ਤੇ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦਾ

ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਤਦ ਤਕ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗਡੇਰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਤਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼-ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਆਖ ਇਸ ਜੰਗਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 'ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਦਰਖਤ ਛਿਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਹਿਲਦੀ ਹੀ ਹੈ।' ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹਤਿਆ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਰਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਿਲੀ। ਕੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਤੇ ਭਾਰਾ ਦਰਖਤ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਇਹ ਘਲੁਘਾਰਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ 'ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸੀ' ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਜੰਗਲ-ਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਆ, ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ-ਦਰਸ਼ਕ ਤੇ ਤਮਾਸਬੀਨ ਬਣੀ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਿੰਸਕ ਭੀਡ ਦਾ ਸਾਬ ਦੇ ਉਸਦਾ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ (ਪੁਲਿਸ) ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕਰਦੀਆਂ, ਗੁਨਾਹਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਣ ਲਈ ਸ਼ੁਬਦ ਮਿਟਾਈ ਵੇਖਦੇ ਗਏ। ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਤ ਹਮਦਰਦਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਚੋਲੇ (ਦਲਾਲ) ਬਣ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸੌਦਿਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵੀ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਪਾਈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲ ਗਰਦਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋਸ਼-ਮਕਤ ਹੁੰਦੇ ਗਏ।

ਗਲ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ: ਪਰਾਇਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਰਾਏ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤੇ-ਕ ਲਈ ਜੰਗਲ-ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੁਟੇਰੇ ਤੇ ਕਾਤਲ ਹਰਲ-ਹਰਲ ਕਰਦੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਕੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਧ, ਤਤ੍ਵ ਰਹੇ ਤੇ ਚੀਖਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੇ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਬਣ ਕੋਈ ਘਟ

ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨੇ ਹਮਦਰਦ ਬਣ ਪੀਤੜਾਂ ਦਾ ਸੋਸਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਡੀ, ਉਹ ਇਕ ਵਖਰੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਰਦਨਾਕ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀਤੜਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੁਆਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦ੍ਰਾਵਾ, ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿਤਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਖਮਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ (ਕਾਤਲਾਂ) ਦੇ ਹਥ ਵੇਚ ਮੌਟੀਆਂ ਦਲਾਲੀਆਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭੇਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਮਦਰਦ' ਸਜਣ ਵਲੋਂ ਨਵੰਬਰ-84 ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਗਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਡੈਲੈਟ ਵਿੱਚ ਗੁਆਹਾਵਾਂ ਤੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅੱਖੋਤੀ ਹਮਦਰਦ ਦੀ ਬੈਠਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਦਲਾਲੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭੇਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਮਦਰਦ' ਸਜਣ ਵਲੋਂ ਨਵੰਬਰ-84 ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਗਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਡੈਲੈਟ ਵਿੱਚ ਗੁਆਹਾਵਾਂ ਤੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅੱਖੋਤੀ ਹਮਦਰਦ ਦੀ ਬੈਠਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਦਲਾਲੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭੇਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਮਦਰਦ' ਸਜਣ ਵਲੋਂ ਨਵੰਬਰ-84 ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਗਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਡੈਲੈਟ ਵਿੱਚ ਗੁਆਹਾਵਾਂ ਤੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅੱਖੋਤੀ ਹਮਦਰਦ ਦੀ ਬੈਠਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਦਲਾਲੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭੇਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਮਦਰਦ' ਸਜਣ ਵਲੋਂ ਨਵੰਬਰ-84 ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਗਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਡੈਲੈਟ ਵਿੱਚ ਗੁਆਹਾਵਾਂ ਤੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅੱਖੋਤੀ ਹਮਦਰਦ ਦੀ ਬੈਠਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਦਲਾਲੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭੇਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਮਦਰਦ' ਸਜਣ ਵਲੋਂ ਨਵੰਬਰ-84 ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਗਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਡੈਲੈਟ ਵਿੱਚ ਗੁਆਹਾਵਾਂ ਤੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅੱਖੋਤੀ ਹਮਦਰਦ ਦੀ ਬੈਠਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਦਲਾਲੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭੇਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਮਦਰਦ' ਸਜਣ ਵਲੋਂ ਨਵੰਬਰ-84 ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਗਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਡੈਲੈਟ ਵਿੱਚ ਗੁਆਹਾਵਾਂ ਤੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅੱਖੋਤੀ ਹਮਦਰਦ ਦੀ ਬੈਠਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਦਲਾਲੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭੇਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਮਦਰਦ' ਸਜਣ ਵਲੋਂ ਨਵੰਬਰ-84 ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਗਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਡੈਲੈਟ ਵਿੱਚ ਗੁਆਹਾਵਾਂ ਤੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅੱਖੋਤੀ ਹਮਦਰਦ ਦੀ ਬੈਠਕ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਦਲਾਲੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭੇਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੇ ਇਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਮਦਰਦ' ਸਜਣ ਵਲੋਂ ਨ

M.K Nijjar DDS
Ruchi Nijjar DDS

LASER DENTISTRY

NO SHOTS, NO DRILL, NO PAIN!

Esthetic Crowns, Bridges & Dentures
Teeth Whitening-Oral Surgery
Root Canal Treatments
Treatment & Prevention of Gum Disease

FAMILY DENTISTRY | **COSMETIC DENTISTRY**

New Patients & Children Welcome

510-794-7058

Across From Washington Hospital & Bart
1895 Mowry Ave. Set 104 Fremont (Cal) 94536

www.drnijjar.com

Preet Fabrics & Appliance

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਗੰਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿਗੇ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸੋਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚਲੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੌਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਗਾ, ਸੂੜਾ, ਹਰ, ਜਾਗੋ, ਗੁਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER FOR BOTH FABRICS & APPLIANCES

5156 mowry AVE. Fremont, CA 94538

TEL: 510-797-7111 FAX: 510-739-6350

(For More Info. Call Onkar)

APPLIANCES **WE CARRY ALL MAJOR BRANDS!!**

SONY, SANY, JVC, PANASONIC, LUGGAGE CROSS, PARKER PENS, OSTER BLENDERS

- Tvs, VCRs, DVD
- Tape Recorders
- Camcorders
- DVD Players
- Cordless Phones
- Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
- Shavers & Trimmers
- Cellular Phones
- Medical Equipment
- Calling Cards

AAA AUTO AND BODY WORKS

**ਇਕ ਵਾਰ
ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ
ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ
ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ
ਲਾਭ ਲਓ**

Jasbir Singh Takhar
510-755-2132

Free Estimates
Free Towing

ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ
ਤੱਤੀਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਟੋ-ਟਰੱਕ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

We Do Complete Engine, Transmission, Body and Paint Work. We Sell Used Cars at a Good Price

1421 Industrial Pkwy West- F
Hayward, CA 94544

510-733-2222

Moon Indian Cuisine
510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੇ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora
ਮੱਛੀ ਪਕੋਂਝੇ ਬਣਾਉਣ
ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਢੀ,
ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ
ਵਿਆਹ ਸਾਡੀ ਮੈਕੇ ਸਭ
ਤੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਿਆਈ
ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਪੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ
ਸਕਦੇ ਹੋ।

Gill
510-709-5285

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਇੰਡੀਅਨ-ਫਿਜੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਝੀਨ

ਮੂਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੈਵਰਡ)
600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

Life, Health, Travel, Medicare

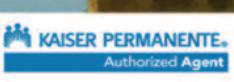
ਓਬਾਮਾ ਕੇਅਰ * ਕਵਰਡ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ * ਮੈਡੀਕੇਅਰ

INDERJEET SINGH MANN

CA Lic #0H82488

551 N. Palora Ave., Suite B
Yuba City, CA 95991

ਓਬਾਮਾ ਕੇਅਰ
ਐਨਰੋਲਮੈਂਟ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗਈ ਹੈ

1-888-978-6522
www.punjabinsurance.com

New Introducing
Chaat Corner

King of Sweets Now Presents

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT
- GOL GAPPE (PANI PURI)
- FALUDA KULFI
- KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

PARDES TIMES

Issue- 258, Vol-11, November 23, 2016

13

ਬੇਸ਼ੱਕ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਰੱਲਾਂ ਤਾਂ ਨਾ ਕਹੋ

ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗਲਤ ਅਤੇ ਕੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਰਿਸਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਸਤੇ ਵਿਚ ਸਾਈਟ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਪਨ ਹੋਣਾ ਵੀ ਰਿਸਤੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟਨਰ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਲ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਬੰਧ ਨਾ ਵਿਗਾੜੋ।

ਅਪਣੇ ਪਾਰਟਨਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੋਸ਼ ਗੁਆਉਣ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੋਸ਼ ਲੈਂਦੇ ਕੰਮ ਲਵੋ। ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਭੇਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰੋ। ਅਜਿਹਾ ਬੋਲਣਾ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸਤੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁੱਸਾ ਹੋਣਾ ਇਕ ਅਲੱਗ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਚੋ।

ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਰੋਣਾ ਰੋਣ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵੰਡ ਲਓ। ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਇਕ ਤੁਜੇ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਣ ਗਲਤ ਹੈ।

ਘਰਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾਂ ਕਰੋ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਹਿਚਾਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੇ ਤੁਸੀਂ

ਵਿਚ ਹੀ ਸੁਲਝ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਨੌਰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਝਗੜੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਜਾਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਇਸ ਰੋਸੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੋਗੇ।

ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ-ਝਗੜਾ ਹੋਣਾ ਅਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਔਸਤਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ

ਸਭ ਕੁਝ ਬਿਖਰਦਾ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੁਭਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ

ਕੁਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ ਵਿਆਹੇ ਮਰਦ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਵਿਆਹੇ ਮਰਦ ਕੁਆਰੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਆਮੀਂ

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 127545 ਅਡਲਟ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਡੀਓਵੈਸਕੂਲਰ ਡਿਜੀਜ਼ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਸੰਕਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

27779 ਕੈਂਸਰ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਅਡਵਾਂਸ ਸਟੇਜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਰਿਜ ਸੋਸਲ, ਇਮੋਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਸਾਇਕੋਲਾਜੀਕਲ ਸਪੋਰਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚ ਕੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਟ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਡਿਪੈਸ਼ਨ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਆਰੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚ ਵਜ਼ਨ ਵਧਣ ਦੇ ਚਾਂਸ 25 ਫੀਲਡੀ ਤੱਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ 150 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹੇ ਮਰਦ ਅਣਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਆਰਿਆਂ ਜਾਂ ਅੱਲ੍ਗ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਲਈਂਦੇ ਹਨ।

ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਾਪਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਡੀਓਵੈਸਕੂਲਰ ਡਿਜੀਜ਼ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਸੰਕਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

27779 ਕੈਂਸਰ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਅਡਵਾਂਸ ਸਟੇਜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਰਿਜ ਸੋਸਲ, ਇਮੋਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਸਾਇਕੋਲਾਜੀਕਲ ਸਪੋਰਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚ ਕੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਟ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਡਿਪੈਸ਼ਨ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਆਰੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਆਹੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚ ਵਜ਼ਨ ਵਧਣ ਦੇ ਚਾਂਸ 25 ਫੀਲਡੀ ਤੱਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਘਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਘਰ ਕਿਸੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਘਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੇ ਮੂਢ ਚੰਗਾ ਰੋਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਘਰ ਸਾਫ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਵੀ ਚੰਗੀ ਰੰਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਹਾਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਰ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੋਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਘਰ ਖੁਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਫੈਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਰੰਗਦੀ ਹੈ- ਇਹ ਤਾਂ ਬੇਹੁੰਦ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਘਰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਰੰਗਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਡਕਟੀਵਿਟੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-

ਕਈ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਸਾਫ਼ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰੰਗਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇ ਪਾਵੁੰਦੇ

ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਕਟੀਵਿਟੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਘੱਟ ਰੰਗਦਾ ਹੈ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿਚ ਗੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਰੰਗਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਲਈ

ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ ਗੰਦਗੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਡਿਪੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਫ਼ਾਈ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰੇਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਫ਼ੀ ਕੈਲੀ ਬਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਇਕ ਚੰਗੀ ਕਸਰਤ ਵੀ ਹੈ।

ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਚਾਹ ਪੀਣ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਨਾਲ 'ਨਿਯੂਰੋਜੀਕਲ' ਗੁਰਬੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਭੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮ ਚਾਹ ਪੀਣ ਨਾਲ ਗਲੇ ਦੇ ਟੀਸ਼ੂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਲਸਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਚਾਹ ਨਾਲ ਗੀਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਚਾਹ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

N P Construction

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, Addition ਕਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇ Kitchen/Bath room ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਤਸਲੀਬਖਸ਼ ਕੰਮ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੋ।

ਨਵੇਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੁੰਬਾਤ, ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ, ਘਰ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਅਪਡੇਟ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਯਾਦ ਕਰੋ।

ਨਹਿਦਰ ਸਿੱਖ ਬਾਟਲ

CSLB 963299

ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

510-372-3215

ਗੋਰੇ ਵੀ ਕਬੂਲਦੇ ਸਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਖੀਅਤ ਬਾਰੇ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਏਸੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੰਧ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਅਤੇ ਅਕਬਰ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਿਖਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉਸ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਖੀਅਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦੀ ਸਖੀਅਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਿਆ।

ਸਰ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਬਰਨਜ਼ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਟਰੈਵਲਜ਼ ਇਨਟੂ ਬੁਖਾਰਾ' ਵਿੱਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਕੋਲੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਆਦਮੀ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਪਾਸੋਂ। ਬਹੁਤੀ ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਹਿੰਸਤ ਤੇ ਦਲੇਕੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਅਜਿਹੀ ਸੂਝ ਨਾਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੇਸੀ ਰਾਜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੌਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਬਰਨਜ਼ ਨੇ ਜੋ ਦੇਖਿਆ, ਉਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਹਾਮੀ ਬੈਰਨ ਚਾਰਲਸ ਹਿਊਗਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਟਰੈਵਲਜ਼ ਇਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਐਂਡ ਦਿ ਪੰਜਾਬ' ਵਿੱਚ ਭਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਇਦ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਸਥਕਤੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਜੱਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਅਸੱਭਿਆ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਰਮ ਹਕੂਮਤ ਹੋਰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੈਪਟਨ ਲਿਓਪੋਲਡ ਵੋਨ ਔਰਲਿਖ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਸਾਨੋ-ਸੌਕਰਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਿਬਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਤੇ ਘੱਟ ਗਹਿਰੇ ਪਹਿਨਦਾ ਸੀ। ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਦਾ ਆਪਣੀਆਂ ਛੋਜਾਂ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਵੈਰੀ ਦੇ ਅਨੇਕ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਸਲੇ ਸਮੇਤ ਸਿੰਘ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਕੋਈ ਉਸ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਘਾਟਾ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਸਦਕਾ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨੌਕਰਾਂ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1827 ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਮਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਮਰੀ ਦੇ ਦਿਨ ਦੋਰਾਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪੱਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਮਾਮੂਲੀ ਤਕਤੇ ਮਨ ਤੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਕਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੀਕ ਤੋਂ ਬਾਰੀਕ ਵੇਰਵੇ ਤਕ ਬਚੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਆਪ ਨਜ਼ਿਠਦਾ ਸੀ।

ਜੱਦੋਂ ਵੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜ਼ਹੁਰੀ ਵਿੱਚ ਪਰਚੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਰਚੀ ਉਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਨੋਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਉਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਲਿਖਿਆ

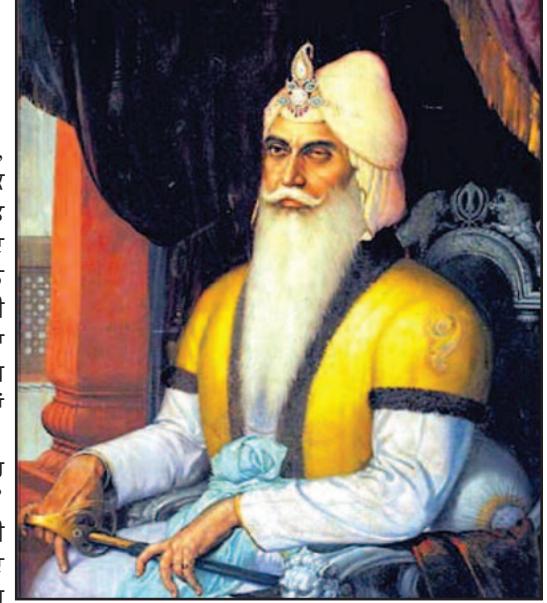
ਡਾ. ਕੁਲਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਡਿੱਲੋ

ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਪਰਚੀ ਕੰਢਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਕਲਦਾ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਉਸੇ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਪੁਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਕਤਰ ਯਾਕਭੋ ਇੱਕ ਫਰਸ਼ੀਸੀ ਯਾਤਰੀ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ 1833-34 ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਮਹਾਰਾਜੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ: ਉਸ (ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਇੱਕ ਸੁਪੱਣੇ ਵਾਂਗੂ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਇੰਨੀ ਜਗਿਆਸੂ ਹੈ। ਉਹ ਨਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਢੂੰਘਾ ਖੋਜੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ, ਨੈਪੋਲੀਅਨ, ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ, ਅਗਲੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਨਰਕ, ਸਵਰਗ, ਆਤਮਾ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਸੈਤਾਨ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸੈਂਕਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਫ਼ਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਸਟਾਈਨਬੈਖ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਉਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਠ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਕਦ, ਅੱਸੀ

ਲੱਖ ਪੌਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਹੀਰੇ ਜਵਾਹਰਾਤ, ਦੁਸ਼ਾਲੇ, ਘੋੜੇ, ਹਾਬੀ ਆਦਿ ਅੰਤੇ ਕੋਈ ਦਸ ਲੱਖ ਹੋਰ। ਹਾਲਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਆਫ਼ਰਾਂ ਵੇਲੇ ਸਾਹੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਯੋਰਪ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਇੰਨੇ ਜਵਾਹਰਾਤ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਹਨ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਲਖ ਦਾ ਕੁਝ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਮੌਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਬੀਆਂ ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਕੁਝ ਹੀਰਿਆਂ ਜੜੀਆਂ ਲਗਾਮਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਥਥਲ੍ਹੁ. ਜੀ. ਅੰਸਬਰਨ ਨੇ 1840 ਵਿੱਚ 'ਦਿ ਕੋਰਟ ਐਂਡ ਕੈਪ ਆਫ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਰਵਾਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਲ ਗੁਰਦੇ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਵੀ ਉਚਤਾ ਤੇ ਵਡਿਆਈ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਦਲੇਰ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਇੰਨੇ ਠੰਡੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਹਿਰਦੇ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜੋ ਕਦੇ ਬੇਲੋਤੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਘਬਰਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤੇ ਛੇਡੀ ਗੱਲ ਫੁਰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਬੱਦੇ ਪੱਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਜਵਿਜਾਂ ਅਮਲੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਛੁੱਲ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਰਸ ਨਹੀਂ ਗੁਆਈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਵਾਂ ਸੰਭਵਤਾ ਦੀ ਹੋਰਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਆਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਯਕੀਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ ਕਦੇ ਉਹ ਨਾਕਾਮ ਵੀ ਹੋ ਜਾਣ (ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ) ਤਾਂ ਵੀ ਕਦੇ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਡੋਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰ-ਸਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਰਹੁ-ਰੀਤਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਉਹ ਸਦਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਸੁਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿੰਖਿਆ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਜਾਣੂੰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੰਗ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਉਤੇ ਮਾਰ੍ਹ ਹੱਲੇ ਵੀ ਹੋਏ। ਕਈ ਸੱਭਿਆ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ

ਜੁਲਮ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਮਾਤਰ ਹੈ।

ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੇਪਖਾਨੇ ਦੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤ ਉਤੇ ਬੜਾ ਮਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈ ਵੀ ਠੀਕ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਦੇਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡਾ ਤੇ ਚੰਗਾ ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇਪਖਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਮੇਜਰ ਹੈਰਨੀ ਐਮ. ਲਾਰੰਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਧੀਨ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕ

Raj Budwal

(Investment and Financial Advisor)

408-972-8000, 408-835-0202 (Cell)

Budwal@sagepointadvisor.com

Budwal and Associates

315 Piercy Road,

San Jose, CA 95138

Feeling Powerful? Take It to the Bank

Do you have a hard time saving as much as you should for retirement or other long-term goals? If so, you're not alone. On average, Americans save less of their incomes than people in many other developed countries.

Research in the field of behavioral finance has suggested a number of factors that might influence an individual's attitude toward saving, such as education, family upbringing, and self-control. These certainly play a part but can be difficult to change, at least in the short term.¹

According to a 2014 Stanford University study, a more immediate change in the way an individual feels

can drive savings. When a person feels powerful, even if it is just a temporary state, he or she is more likely to save for the future. By contrast, an individual who feels powerless is more likely to spend money in an attempt to compensate, which may explain why many people shop when they are frustrated or unhappy.

The study also found that feeling powerful and saving can become a self-perpetuating cycle, because powerful people typically want to maintain their power.³

How Can You Save More?

Few people feel powerful all the time. There are typically ebbs and flows

— times when they feel powerful and times when they don't. The next time you're feeling good about yourself, you might try taking steps to save more. For example, getting a raise might make you feel powerful, and this could be an ideal time to increase your retirement plan contributions. The same is true for the day you pay off a car loan, student loan, or credit card. Since you've already been making those payments, you may be able to put the money to work as savings without a big change in your monthly cash flow.

On the other hand, you might want to monitor your "feel-good" spending. There's nothing wrong with a

treat now and then, but spending on little things can add up over time. There's also nothing wrong with making a major purchase for something you really need. But if it's just a "want" or a way to make yourself feel better, you might ask yourself whether you are powerful enough to save instead.

Saving for retirement is a long journey, and there are many competing priorities along the way. By considering the way you feel when you save — and taking advantage of opportunities to save more — you may be able to develop a stronger, more disciplined approach that could help you fund a comfortable retirement.

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ

ਇਕਬਾਲ ਸੌਮੀਆ

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਦਰਜਨ ਕੁ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਹਿਤ ਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾ ਹੀ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1835 ਵਿਚ ਲਾਰਡ ਵਿਲੀਅਮ ਬੈਟਿਕ ਨੇ ਅਪਣੇ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ਟੀ.ਬੀ. ਮੈਕਾਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿੱਖਿਅਕ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਕਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਵਧੀਆ ਯੂਰਪੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਇਕ ਖਾਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਮਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਖੁੱਨ ਤੇ ਰੰਗ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ ਪਰ ਰੁਚੀਆਂ, ਵਿਚਾਰਾਂ, ਇਖਲਾਕੀ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹੋਣਾ' ਮੈਕਾਲੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਲਾਰਡ ਵਿਲੀਅਮ ਬੈਟਿਕ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਸਾਨਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਯੂਰਪੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਧਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਲਾਭ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉਤੇ ਹੀ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।'

1854 ਵਿਚ ਵੈਂਡ ਡਿਸਪੈਚ, 1882 ਵਿਚ ਹੰਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ 1902 ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਈ ਸਭੂਲ, ਕਾਲਜ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣੇ ਬਹੁਤ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। 15 ਅਗਸਤ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤਾ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਢੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਜ 'ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ' ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। 1850 ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਮੰਡੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਵਪਾਰਕ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪੱਖ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਪੱਛਮ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲ ਦੌਰਾਨ ਨਵਾਂ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਨਵੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਅਜਿਹੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਆਉਣ ਜੋ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਪੱਛਮ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲ ਦੌਰਾਨ ਨਵਾਂ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਨਵੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੁਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੋਣ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੱਖ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਦ ਤੇ ਗੱਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਈ ਘੋਲ ਲੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਗਾਂਹ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ੍ਹੂ ਰੰਗਤ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰੰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਧਰਮ ਅਤੇ ਖੇਤਰਵਾਦ ਨੇ ਬੁਖ ਭੁਕਿਆ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਹਿੰਸਿਆਂ ਵਿਚ ਉਠੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਲਹਿਰਾਂ ਨੇ ਜੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਸਲਿਆਂ

1947 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋਏ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਕੱਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ, ਲੋਕ-ਸਮੂਹਾਂ ਤੇ ਪਛਾਣਾ ਦੀ ਲਤਾਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੱਲੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਪ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ, ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਜੰਮ੍ਹ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ 'ਪੰਜਾਬੀ' ਦਾ ਛੁਣਛੁਣਾ ਹੱਥ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਛਣਕਣ ਜੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭੋਲ-ਭਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਨੇ ਚਾਲਾਂ ਖੇਡੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਰਕੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1962 'ਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸਵਵਿਦਿਆਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਵੋਟ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਹਿਕਮਾ ਪੰਜਾਬੀ (ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ) ਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੌਂਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚੋਂ ਬਣੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਸ਼ਰ ਸਰਕਾਰੀ ਬੇਧਿਆਨੀ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਬੜਾ ਖਸਤਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਅਦਾਰੇ ਜੋ ਚੋਗੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 22 ਤੇ)

ALIEN TRANSPORT LLC YUBA CITY ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ long haul ਲਈ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ Midwest, Detroit, Michigan ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋਣ। ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਅਤੇ 38 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਈਲ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੱਖ ਸਹੋਤਾ (ਤਾਰੀ ਸਹੋਤਾ) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: **800-596-6407**

HSD TRUCKING INC.
HIGH SPEED DELIVERY

Paul Singh
President

697 N. Palora Ave., Ste. C
Yuba City, CA 95991
Ph (530) 777-3069
Cell (530) 682-1500
Fax (530) 755-4747

KANG TRANSPORT

Kang Transport LLC
3391 Industrial Drive
Yuba City, CA 95993

Cell
530-682-0781

Kangtransport@gmail.com

ਬਲਮਾਨਸ ਮੁੰਖ ਕਿਉਂ ਬਣਿਆ?

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਬਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ
ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁਆਲ ਵੀ ਉਠਦੇ
ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ
ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਸਾਡੇ ਸੋਚ ਸਕਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ
ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ
ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਾਂ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਦਾ ਵੰਗਾਰ ਬਣੇ
ਰਹੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਹਾਂ, ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਹਾਂ ਅਤੇ
ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਵਤੀਰਾ ਕਿਉਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ
ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਵੀ ਵੈਰੀ
ਬਣੇ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਵਿਗਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ
ਜੁਆਂਬ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹੋਏ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਬਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਣਮਾਨਸ
ਦੀ ਸੰਤੁਤ ਹਾਂ।

ਵਿਗਿਆਨ ਦਰਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੱਖ ਆਪਣੇ
ਸੋਚਦੇ-ਵਿਚਾਰਦੇ ਦਿਮਾਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਿਰਾਲਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ
ਜਿਹੜਾ ਗਿਆਨ ਗੁਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਾ ਉਤਾਰਲਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਮੱਖ ਦਾ ਦਿਮਾਗ
ਜਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

ਮੁਰਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੇ

ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ
 ਰਾਹ ਵੀ ਲੱਭਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੰਗਰਦੇ ਮਨ
 ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਚਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਿਚਰਨ, ਇਸ
 ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪੰਗਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਭਿਆਚਾਰ
 ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਰਹੀ। ਵਿਕਸਿਤ
 ਹੋ ਰਹੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤ, ਵਪਾਰ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਛੇਕੜ
 ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ।

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਜੀਵ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਣੂਆਂ ਆਸਰੇ ਸਿਉ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਡੀਐਨਏ ਆਸਰੇ ਅਤੇ ਡੀਐਨਏ ਦੁਆਰਾ ਉਪਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨਾਂ ਆਸਰੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅਟੂਟ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਡੀਐਨਏ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਲੱਥਾ ਪ੍ਰੋਟੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਸਰੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਅਤੇ ਮਨੁਖ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਟੀਨਾਂ ਆਸਰੇ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਰਕਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਖਾਧੇ-ਪੀਤੇ ਨੂੰ ਪਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੋਚ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਡੀਐਨਏ ਅੰਦਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਵੀ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਉਪਜਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਲੋਤ ਹੋਵੇ। ਤਦ ਉਸ ਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚਦਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਲੋਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਟੀਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਅਣਹੋਂਦ ਸਾਡੇ ਇੱਕ ਢੂਸੇ ਤੋਂ ਭਿਨ ਹੋਣ, ਅਰੋਗ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਰੋਗ ਸਹੇਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਭੋਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵ-ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਇਹ ਮੂਲ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਸਿਹੜੀ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਤਿਨ ਅਰਬ ਕਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਡੀਐਨਏ ਦੀ ਦੇ ਮੀਟਰ ਲੰਬਾਈ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਰ ਸੈਲ ਵਿਚ ਗੁੜਾ-ਮੁੜਾ ਹੋ ਕੇ ਸਿਮਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਿਨ ਤਿਨ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰੋਟੀਨੀ ਅਣੂ ਉਪਜਾਊਣ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ। ਡੀਐਨਏ ਦੇ ਇਸੁਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜੀਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਪਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਜਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਪ੍ਰੋਟੀਨਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਜੀਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਕਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਜੀ ਕਤੀ ਜੁੜ ਜਾਣ ਉਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਉਪਜਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਤਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਤਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਪਜ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਦ ਵਿਚ ਆਈ ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਕਿਰਿਆ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵ ਦੇ ਵਿਚਰਨ ਵਿਚ

ਅਤਚਣ ਬਣਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਜੀਵ ਦੇ
ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਫਾਕਵੱਸ, ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ
ਜੀਵ ਦੇ ਵਿਚਰਨ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿੱਚ
ਇਸ ਦਾ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਪੀਤ੍ਰੀਆਂ ਬੱਧੀ ਪਸਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵ ਦੇ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣਾ
ਦੀ ਭੁਮਿਕਾ ਬੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੇ ਵੀ ਜੀਵਨ
ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸੇ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਹੋ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਓਪਰੇ ਨਹੀਂ।
ਬਣਮਾਨਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਰਾਹ ਪੈ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਦਵੀ
ਪਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

ਡਾਰਵਿਨ ਨੇ ਜੀਵ-ਸੰਸਾਰ, ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਉਪਜ
ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹੀਵੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈ ਸੀ।
ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬਣਮਾਨਸ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਛਿਲ ਪਈ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ
ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਣਮਾਨਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ
ਸੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬਣਮਾਨਸ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ
ਬੈਥ ਢਿੱਲੋ ਬਣਮਾਨਸ ਵਾਂਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਿਚਰ
ਰਿਹਾ?

ਮਨੁਖ ਅਤੇ ਬਣਮਾਨਸ ਵਿੱਚ
ਸਪੱਸ਼ਟ ਫਰਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਨੁਖ ਬਣਮਾਨਸ ਨਾਲੋਂ
ਵੱਖਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਇਹ ਵਿਚਰ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਖਲੋਤੇ ਮਨੁਖ ਦਾ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ
ਐੱਜਾਰਾਂ ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਪਿਛਾਂਹ ਰਹਿੰਦਾ
ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਤ ਆਦਿਵਾਸੀ ਕਬੀਲੇ ਅੱਜ ਵੀ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਮਨੁਖ ਧਾਰ ਅਤੇ
ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਬਣੋ ਉਪਕਰਨਾਂ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨ
ਬਿਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਸੀਨਾਂ ਬਣਾ
ਲਈਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੱਠ-ਭੱਜ, ਪਾਣੀ ਉਪਰ ਤੈਰ ਅਤੇ
ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚੰਦਰਮਾ ਤਕ ਵੀ ਹੋ
ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹੱਤ ਉਸਾਰ ਉਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ, ਅਜਿਹਾ ਉਤਤਮ ਜੀਵਨ ਭੋਗ ਰਹੇ
ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਨੁਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ
ਸਾਧਨ ਵੀ ਉਪਜਾ ਰੱਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਵੇਗੀ ਲਗਨ ਨਾਲ
ਇਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲਤ-ਭਿਤ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਨੁਖ ਦੇ
ਅਜਿਹੇ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਬਣਮਾਨਸ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋਣਾ
ਵਿੱਚ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ
ਬਣਤਰ ਦੀ ਵੀ ਸਾਂਝ ਹੈ।

ਬਣਮਾਨਸ ਅਤੇ ਮਨੁਖ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਬਣਤਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇੱਕ ਹੈ। ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਬਣਤਰ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਵਿਉਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਹੋਦ ਜਾਂ ਅਣਹੋਦ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਹਨਾਂ ਮਨੁਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉਪਰ ਵਾਲ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਬਣਮਾਨਸ ਵਾਂਗ ਸੰਘਣੇ ਨਹੀਂ; ਮਨੁਖ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਤਿੱਖੇ-ਤਰਾਸੇ ਹਨ ਜਦੋਕਿ ਬਣਮਾਨਸ ਦੇ ਭੱਦੇ ਅਤੇ ਮੌਟੇ; ਮਨੁਖ ਦੀਆਂ ਬਣਮਾਨਸ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਲੰਬੀਆਂ ਬਾਹਰਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅੰਗੁਠਾ ਵੀ ਉਗਲਾ ਵਿਹੁੱਧ ਹਰਕਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਮਨੁਖ ਸਿਧਾ ਖਲੋ ਕੇ ਤੁਰ-ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੱਠ-ਭੱਜ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਣਮਾਨਸ ਵੀ ਦੋ ਟੰਗਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਬਾਹਰਵਾਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮਨੁਖ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲੱਖ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਲਈ ਬਦਲਾਓ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ
ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਣਾਂ ਦਾ ਵਾਸ ਛੱਡ
ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨੀ ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ
ਨਵੇਂ ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਬਣਮਾਨਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਰੀਤ੍ਤੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਅੰਦਰਲਾ ਕੁੱਬ ਸਿੱਧਾ ਹੋਇਆ
ਇਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਇਹ ਦੋ ਟੰਗਾਂ ਉਪਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰਨ
ਫਿਤਨ ਲੁਣਿਆ।

ਸਿੱਧਾ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਹ
ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਕ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੰਦੇ
ਇਸ ਦੇ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਏ ਬਾਹਵਾਂ ਅਤੇ ਹੱਦੇ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਬਣਮਾਨਸ ਢੋਅ-
ਢੁਆਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮਿਕਾਰ ਫੁੰਡਣ ਲਈ ਪੱਥਰ ਗੀਟੇ
ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਘੜ-ਤਰਾਸ ਕੇ ਸੰਚਾਂ ਤੇ
ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭੱਜਨ
ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅੱਤੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਛਿੰਨ ਛਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਰਤੋਂ
ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਭ ਪੁੱਜ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸੇ ਦਿਸ਼ਾ
ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜਿਉ ਜਿਉ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਵਰਤੋ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ
ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਉਗਲਾਂ ਲੰਬੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ
ਅੰਗੂਠਾ ਵੀ ਸਥਾਨ ਬਦਲ ਕੇ ਉਗਲਾਂ ਵਿਚੁੱਧ ਹਰਕਤ
ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸ਼ੁਰੂਪ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਪਕਤ ਮਜ਼ਬੂਤ
ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਹੋਈ। ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਦਿਮਾਗ
ਨੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਛੋਹਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕੋਮਲ
ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਟੈਕਸ ਸੰਦੇਖ
ਜਾਂਦੇ ਭਾਗ ਅੰਦਰ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾ
ਰਹੀ ਸੀ।

ਹੋਰਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲ
ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਆਏ ਜਿਸ ਦੇ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵਧ ਗਈ ਸੀ। ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ
ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਧੀਨ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੇ
ਬਣਮਾਨਸ ਦਾ ਸਹਿਕਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਵਧਦਾ
ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਹਿਕਾਰਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਕ
ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖੱਬੇ ਉਪਰ ਲਿਆਂਦਾ, ਇਹ
ਗਲ ਅੰਦਰ ਕੰਠ-ਪਟਾਰੀ ਦਾ ਬਦਲਿਆ ਸਥਾਨ ਸੀ। ਗਲ
ਅੰਦਰ ਕੰਠ-ਪਟਾਰੀ ਉਪਰੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਖਿਸਕਦੀ ਰਹੀ।
ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾ
ਬਣਮਾਨਸ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਲਗਭਗ
40 ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਬਣਿਆ ਬਣਮਾਨਸ ਬੋਲ
ਬੋਲ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ
ਦੇ ਪੁੰਗਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ
ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ ਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਯਾਦ
ਰਹਿਣ ਲੱਭੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੂਖਮ, ਸੋਹਲ ਅਤੇ ਛੋਹਲੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਣਾਂ, ਸਬਦ ਉਚਾਰਦੀ ਜੀਭ ਅਤੇ ਯਾਦਾਂ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਸੋਚਦੇ-ਵਿਚਾਰਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੇ ਵਣਾਂ 'ਚ ਵਸਦੇ ਜੰਗਲੀ ਪਰਿਵਿਰਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਣਮਾਨਸ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਨਵ ਦੀ ਪਦਵੀ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਕਤ ਨੇ ਉਸ ਰਾਤ ਕੇ ਮਾਥੇ ਪੇ ਲਿਖੀ ਸਹਿਰ (ਸਵੇਰ) ਕੀ ਤਹਿਰਿਰ, ਜਿਸ ਕੇ ਦਾਮਨ ਮੌਂ ਅੰਧੇਰੇ ਕੇ ਸਿਵਾ, ਕਛ ਭੀ ਨਾ ਥਾ।

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL

ENROLLED AGENT

BOOKKEEPING ACCOUNTS PAYROLLS

**TAX-INDIVIDUAL FAMILY, BUSINESS,
TRUCKING, BOOKKEEPING ACCOUNTS, PAY-
ROLLS & INCORPORATION, INSURANCE LIFE
Only-Agent. NOTARY, REAL ESTATE (SVA), EX-
PECTING REFUND : GET MONEY BACK FAST!**

**CALL: R. PAL. SINGH EA- 510-750-3464
EA 00097224, CRTP A44237 Realtor#148514,**

Insurance Life- Only Agent #0G76896
39159 Paseo Padre Pkwy # 103, Fremont, CA 94538
Email:singharpal@sbeglobal.net Singhtax.com

- * **Free Delivery**
- * **\$5 credit on over-the-counter products
for newly transferred patients**
- * **Open 7 days a week**

ਫਰੀ
ਡਿਲੀਵਰੀ

**37323 Fremont
Bld.,
Fremont, CA 94536**

ਸਥਾਨਤੀ ਤੇ ਸ੍ਰੈਸ਼ਟਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਜਸ਼ਬੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ਟਰੰਸ ਦੀ ਜਿੱਤ

ਫੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 45ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਸਥਾਪਤੀ ਅਤੇ ਸੇਸ਼ਨਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਨਵਾਦੀ ਹਾਮੀ ਵਰਗ ਲਗਪਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਵ-ਵੱਡਾ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ (ਨਿਊ-ਲਿਬਰਲਸ) ਅਤੇ ਨਵ-ਰੂਤੀਵਾਦੀ (ਨਿਊ ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਸ) ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ (ਇਸਟੇਬਲਸਮੈਟ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਜੀ ਰੀਪਬਲੀਕਨ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੱਛਮੀ ਮੀਡੀਆ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹ ਸੱਤ ਫਿਰ ਉਤਤਿਆ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਨਿਰਧੱਖ ਭੁਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਸਗੋਂ ਉਹ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਸਿੱਤ ਯਕੀਨੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਜਿਤਣ ਦੀਆਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੱਸੀਆਂ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਹਿਲੇਰੀ ਦੇ ਜਿਤਣ ਦੀਆਂ 90 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂਕਿ ਰੂਸ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਲ ਜਜੀਰਾ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਆਜ ਤੱਕ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਚੈਨਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੇਟਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਅਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਜਿਤਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਤ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐੱਜਲਾ ਮਰਕਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੇਟੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਐੱਜਲਾ ਮਰਕਲ ਨੂੰ ਰਫ਼ਿਊਜ਼ੀ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਰਫ਼ਿਊਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਸਰਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਲੋਕ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ

ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ, ਜਨਮਨੀ ਤੇ ਹੁਣ
ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚੋਣ ਨੰਤਰ ਇਹ ਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ
ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ
ਭਾਵਨਾ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ
ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਛਡਵਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਕਿਉਂ
ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਰਹੀ
ਹੈ? ਅਜੇਕੇ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਰਥਿਕ
ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨੈਡਿਕ ਪੱਖ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਦੂਜੀ ਇਹ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਸਟੀ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਬਹੁ-ਕ੍ਰਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ
ਹੀ ਪੁਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰ-
ਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਜਾਂ ਰੋਬੋਟਾਂ
ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੀਆਂ।

ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਇੰਕੋ-ਇੰਕ ਸਰੋਕਾਰ ਆਪਣਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਵਧਾਉਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ 'ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਸ਼ਕਤੀ (ਵਰਕ ਫੋਰਸ) ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਸ਼ਕਤੀ ਸਬਾਨਕ ਕੰਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਜੋ ਇਹ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕ ਸਬਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੈ ਲੈਣਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਜੋ ਮਾਲ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ ਬਣਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਕੌਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚੁੱਧ ਸਬਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਪੈਂਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਗੁਆਉਣ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੁੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹੱਿਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਟਰੰਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰੋਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਖ਼ਾਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਜਿਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ।

ਪਰਵਾਸ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਸਰਮਾਈਦਾਰੀ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਂ ਪਰਵਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਪਰਵਾਸ ਲੋੜਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਮਾਈਦਾਰੀ ਦਾ ਪਰਵਾਸ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੋਰ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਮੁਨਾਫਾ ਵਧਾਉਣਾ ਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਲੋੜਾਂ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਇਕਸੂਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਰੋਦ ਵੱਲ ਲਿਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਸਰਮਾਈਦਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਵਾਸ ਉਤੇ ਜਿਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਮੁੱਖ ਢੰਗ ਅਪਣਾਏ। ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਾਂ ਵਿਕਾਸ ਅਰਥਾਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਿਕਸਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਧੱਕਣ ਵਾਲਾ (ਪੁਸ਼ਿੰਗ) ਪੈਖਾਦਿਆਂ ਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਉਚ ਪਾਏ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਿਚਣ ਵਾਲਾ (ਪੁਲਿੰਗ) ਪੱਖ ਕਹਿਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਮਿਲਵਾਂ ਅਸਰ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿਸੇ ਬੇਤਰਤੀਬਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਪਰਵਾਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ, ਘਤਮੱਸ ਅਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਨਜ਼ਰੀਆਂ ਆਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ
ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ
ਵੱਡਾ ਮੁੰਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਬਿਚਲੀ
ਲਈ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ
ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਦੋਕਿ ਹਿਲੇਗੀ ਕਲਿੰਟਨ ਪਿਛਲੇ
30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਰਹੀ
ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਅਤੇ
ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਸ
ਦੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਲਿਆਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸੁਲਕੇ
ਹੋਏ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਤੋਂ
ਉਸ ਨੇ ਆਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਸਨੌਰ
ਕਿ ਉਹ ਅੱਖੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਕਹਿਣ ਦਾ ਵੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ
ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਨਾ ਵੱਜੇ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ
ਇਸ ਮੂੰਹ-ਫੱਟ ਅੰਦਾਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਦੇਣਾਰੀ ਦੀ ਬਾਅਦ
'ਤੇ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ
ਵਰਗ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਲ-ਛਲ ਨਹੀਂ ਆਉਦੇ। ਇਥੋਂ
ਤਕ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਿਲੇਗੀ ਕਲਿੰਟਨ ਵੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦੂਸ਼ਣਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋਰਾਵ
ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਨੂੰ ਵੀ ਧੱਠਾ ਪਾ

ਇਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਇਹ ਅੰਰਤਾਂ 30-40 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕਿਉਂ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਉਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੇ ਇਹ ਵਾਪਰਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਤਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪੰਚਿ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬਾਪਤੀ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੇਤੇ ਲੈ ਗਈ। ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਥਿਕ ਪਾਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤਰ ਬਹੁਤ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬੌਧਿਕ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਵਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਲਸੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਅਮੀਰਿਂ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਤਾ ਵਧਾਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਇੱਕ ਬੌਧਿਕ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਵਾਦੀ ਵਰਗ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਸਰਦਾਰ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਵਰਗ ਉਚ ਵਿਦਿਆਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਬੌਧਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਸੱਭਣੇ ਹਨ। ਬਰੈਗਜ਼ਿਟ ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਟਰੰਪ ਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਤੇ ਹੋਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਰੁਝਾਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤਕਸ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸਟੈਂਡ ਲਏ ਹਨ। ਸਿੱਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਰਿਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਸਟੈਂਡ ਸੀ ਪਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤਕਸ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਏ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ (ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਨੇ ਟਰੰਪ ਵੱਲ ਵੋਟ ਪਾਈ ਜਦੋਕਿ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਨੇ ਰਿਲੇਟੀ ਵੱਲ ਵੋਟ ਪਾਈ। ਹਿਲੇਰੀ ਨੇ ਟਰੰਪ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰਿਤ ਦਾ ਹੱਥ-ਨੋਕਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁੱਠਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੂਰਿਤਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਕਿ ਹਿਲੇਰੀ ਸੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਨੋਫਲਾਈ ਜ਼ੋਨ (ਰੂਸੀ ਜ਼ਹਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਡਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ) ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੀਜੇ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦਾ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਵੰਡਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਡਾ. ਸਵਰਾਜ ਸਿੰਘ

ਨਕਸਾਕਦੇਹ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਸੱਤ੍ਰੀ ਸਿਆਸਤ

ਡਾ. ਪਿਆਰਾ ਲਾਲ ਗਰਗ

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 12 ਜੁਲਾਈ 2004 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ 31 ਦਸੰਬਰ 1981 ਨੂੰ ਮੰਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ। ਰਾਜੀਵ ਲੋਗਵਾਲ ਸੰਧੀ ਦੀ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮਦ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ 22 ਜੁਲਾਈ 2004 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (1) ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਇ ਮੰਗੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ 12 ਸਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਤੇ 10 ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਅਨਿਲ ਆਰ ਦੇਵ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਫਾਜ਼ਲ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਕਰੁ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਫੈਸਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 41 ਤੇ 42 ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੱਸਨ ਹੈ:

“ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਇ ਮੁਤਬਿਕ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਜ਼ਮੇਟ ਤੇ ਡਿਗਰੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 1981 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।” “ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਜਾਬਾਬ ‘ਨਹੀਂ’ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਰਾਇ ਮੰਗਣ ਵੇਲੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਧ ਘਾਟੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧ, ਜੇਹਲਮ, ਚਨਾਬ, ਰਾਵੀ, ਬਿਆਸ ਤੇ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 19 ਸੰਤੰਤਰ 1960 ਦੇ ਸਮੱਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਵੀ ਬਿਆਸ ਤੇ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਪਾਈਆਂ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਲਕ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਦੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਿਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਰਾਵੀ

ਤੇ ਬਿਆਸ ਦੇ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀਆਂ ਸਬੰਧੀ 1955 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ
ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 7.20 ਮਿਲੀਅਨ ਏਕੜ
ਛੁੱਟ (72 ਲੱਖ ਏਕੜ ਛੁੱਟ), ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ 80 ਲੱਖ ਤੇ
ਜੈਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਛੇ ਲੱਖ ਏਕੜ ਛੁੱਟ ਪਾਣੀ ਮਿਲਿਆ
ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ 1966
ਦੀ ਧਾਰਾ 78 ਤਹਿਤ 24 ਮਾਰਚ 1976 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ
ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ 35 ਲੱਖ ਏਕੜ ਛੁੱਟ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।
ਇਹ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਲਈ ਹਰਿਆਣੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ
ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚਕਾਰ 31
ਦਸੰਬਰ 1981 ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਮੱਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 42
ਲੱਖ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ 35 ਲੱਖ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ 86 ਲੱਖ
ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ 2 ਲੱਖ ਏਕੜ ਛੁੱਟ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ
ਸੀ। ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ
ਕਰਨੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ 24 ਜੁਲਾਈ 1985
ਨੂੰ ਹੋਏ ਸਮੱਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਜੀ
ਝਗੜਿਆਂ ਬਾਰੇ 1956 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਇਰਾਦੀ
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਨਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਜੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਨੇ
1996 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 131 ਤਹਿਤ,
ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਹਿਰ ਨਾ ਬਣਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ
ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ
ਵਿਚ ਕੇਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 15 ਜਨਵਰੀ
2002 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ
ਆਧਾਰ ਸੀ 31 ਦਸੰਬਰ 1981 ਦਾ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ

ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ 18 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਅਰਜੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸਿਹਤੀ 5 ਮਾਰਚ 2002 ਨੂੰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 13 ਜਨਵਰੀ 2003 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 131 ਤਹਿਤ ਸਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੋਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡੀ

15 ਜਨਵਰੀ 2002 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੇ ਡਿਗਰੀ ਜ਼ਰਾਏ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145(3) ਤਹਿਤ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਫਾਜ਼ਲ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਹੀ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਬਤ 1956 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਰਾਜਿਵ ਲੌਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਮਦਾਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਮੰਗ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 78(1) ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੰਦ ਹੋਣ। ਇਹ ਕੇਸ 4 ਜੂਨ 2004 ਨੂੰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਵਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਜ਼ਰਾਏ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 12 ਜੁਲਾਈ 2004 ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੰਦ ਕਰਨਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 4 ਜੂਨ 2004 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉਪਰੰਤ ਮਿਲੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ 15 ਜੁਲਾਈ 2004 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (1) ਤਹਿਤ ਮਿਲੀਆਂ ਸਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੱਸਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਇ ਮੰਗੀ:

1. ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਕਰ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨ 2004 ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ?
2. ਕੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਉਪਬੰਧ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਨੂੰਨ 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 78 (1) ਤਹਿਤ ਹੋਈ 24 ਮਾਰਚ 1976 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਭੂਲ ਹਨ?
3. ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ 1981 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ 'ਤੇ ਰਾਵੀ ਬਿਆਸ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਬਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਵੈਧ ਸੀ ਤੇ ਕੀ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ?
4. ਕੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੱਹਿਤ ਪੰਜਾਬ 15

ਜਨਵਰੀ 2002 ਦੀ ਜਜਮੈਂਟ ਤੋਂ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ 4 ਜੁਨ
2004 ਦੀ ਜਜਮੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਗਿਆ?

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ
ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (1) ਤਹਿਤ ਸੁਣੀ
ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲਈ ਜੜ੍ਹੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਕੋਲ ਸਲਾਹ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜੀ ਹੋਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨ
'ਤੇ ਰਾਗਿ ਦੇਵੇ, ਹਾਲਾਤ ਬਦਲਣ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ
ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚੇਤ੍ਨਾ ਹੈ।

ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਬਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਏ ਨਾ ਵਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਵਿੱਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਰਾਇ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰੇਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ
ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੇਲੋਤੀ ਅਣਉਚਿਤ ਘਟਨਾ
ਵਾਪਰੀ। ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਸਤਲਜ-ਯਮਨਾ ਲਿੰਕ
ਨਹਿਰ ਜ਼ਮੀਨ (ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਤਬਦੀਲੀ) ਬਿਲ 2016
ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਿਆਣੇ ਨੇ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਰਜੀ ਪਾਈ
ਜਿਸ 'ਤੇ 17 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਸਟੇਅ ਲੱਗ
ਗਈ। ਮਾਨਯੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਬਤ ਹੁਕਮ
ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ 'ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ
ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਡਿਗਰੀ ਜ਼ਰਾਏ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ
ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਕ ਦਰਸਕ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ।'
ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 2004 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰਚ 2016 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁਕਮ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਰਬਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਿਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚਾ ਚਰ-ਚਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Travel for Less Inc.

SPECIALIZED IN DISCOUNT FARES WORLDWIDE

ASIANA AIRLINES

A STAR ALLIANCE MEMBER

ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਲਈ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹੋ ਤਾਂ ਟਿਕਟ
ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ

ASIANA AIRLINES NOW FLIES NEW DELHI
5 TIMES A WEEK STARTING 1ST JULY 2016

BUY TRAVEL TICKETS ON WHOLESALE PRICES

CST NO : 2031914-40

O/B SFO - DEL MON/TUE/WED/FRI/SAT
I/B DEL - SFO MON/WED/THU/FRI/SUN

Serving the Bay Area Since 1996

39156-State Street, Fremont CA-94538

Email: info@travelforlessinc.com

www.letsflyhome.com

(510) 791-3300

(408) 791-2600

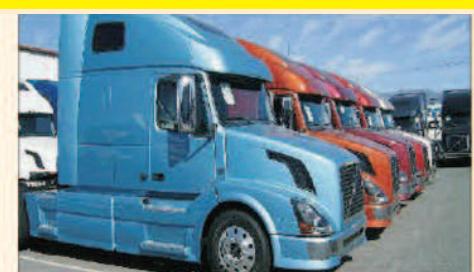

**TEC
Equipment**

Your Best Business Partner

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਸੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Harjinder Singh Bal

Direct (510) 577-5509

Cell (510) 613-3573

hsingh@tecequipment.com

**8099 S Coliseum Way
Oakland, CA 94621**

www.tecequipment.com

